

Sava

GLASILO KOLEKTIVA TOVARNE
GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

1960-4

V S E B I N A

- **Ob izvolitvi DS in UO** — Stane Razdrh
- **Polletna konferenca MO** — Lojze Lazar
- **Obiskali smo proletarsko Zagorje** — Stane Žerko
- **Tudi naš kolektiv voščil maršalu Titu** — Janez Govec
- **Kako smo izpolnjevali proizvodne naloge?** — Štefan Gruber
- **Zahvala**
- **HTZ obvešča ...!** — Jože Tonejc
- **Tudi ti lahko postaneš racionalizator!** — Slavko Šolar
- **Šola mladih ljudi** — MDB — Janez Levstik
- **Obisk v Drganjih selih** — Jože Rugale
- **Napredek v proizvodnji transportnih trakov** — Silvo Mravlje
- **Štirinajst dni v zlati Pragi** — Frido Kuselj
- **Personalne spremembe** — Janko Bajde
- **Počitniški dom in dopusti** — Ivan Pintar
- **Kdo bi jih ji prisodil**
- **Leta je niso upognila**
- **Še ena jubilentka**
- **Med vratarji** — Anton Božič
- **Študijska knjižnica** — Prof. Stanko Bunc
- **Kegljači so imeli polne roke dela** — Avgust Potušek
- **Šport med mladino** — Vlado Vlah
- **Spomin na 1. maj 1960**
- **Nekaj o naši prehrani** — Marija Sušnik
- **Za smeh in razvedrilo**

Dne 26. aprila 1960 smo izvolili nov delavski svet. Od 42 kandidatov smo jih izvolili 31, od teh so 4 uslužbenci, 27 pa je delavcev. Priprave za izbor kandidatov so bile skrbno pripravljene. Vse organizacije v tovarni so se sestajale in določevale svoje zastopnike v delavski svet, sindikalna podružnica pa je organizirala proizvodne sestanke, kjer so razpravljali o vsakem kandidatu posebej in so delavci sami dajali predloge za nove kandidate.

Že po volilni udeležbi lahko sklepamo, da se delavsko samoupravljanje nenehno krepi. Od 1100 članov kolektiva je volilo 1048 ali 94 odstotkov. 62 članov kolektiva ni volilo. Med njimi je bilo 58 opravičeno odsotnih zaradi bolezni in drugih utemeljenih razlogov. Od 1048 oddanih glasovnic je bilo neveljavnih samo 12, kar znaša 1,1 odstotka.

Tako visoko zavest naših delavcev je brez dvoma pripisovati nenehni afirmaciji organov delavskega samoupravljanja. S splošno decentralizacijo našega družbenega sistema so se tudi spremenile kompetence, ki jih ima DS. Kolektiv se globoko zaveda, da ni vseeno, kakšni zastopniki bodo v delavskem svetu, kako bodo gospodarili in kakšen bo učinek njihovih sklepov. Zato morajo biti člani organov delavskega samoupravljanja danes široko razgledani na vseh področjih družbenega življenja, če hočejo, da bodo z uspehom gospodarili s sredstvi, s katerimi razpolaga kolektiv. Da bo delavski svet kos nalogam, pred katerimi stoji, mora poskrbeti za izobraževanje. Temeljito se mora seznaniti z vsemi gospodarskimi instrumenti, ki danes urejajo odnose med skupnostjo in gospodarsko organizacijo. — Prav tako mora delavski svet poznati tudi probleme uvajanja nove proizvodnje in rekonstrukcije v obratu II. Zato bi bilo po mojem mnenju potrebno organizirati seminar za člane DS. Nekatere tovarne v Kranju so take seminarje že organizirale.

Novi delavski svet se je sestel na prvo sejo dne 9. maja in izvolil za svojega predsednika tov. Franca Rakovca, za namestnika pa Staneta Kaltenekarja. Za predsednika je tudi kandidiral tov. Silvo Vidic. Istočasno je delavski svet izvolil nov upravni odbor, katerega sestavljajo Matija Gogala, ing. Mirko Bedekovič, Ivan Golob, Slavko Novak, Stane Volk in Vera Zaplotnik.

Na prvi seji delavskega sveta smo poslušali poročila starega predsednika delavskega sveta in upravnega odbora. Prejšnji predsednik tovariš Matija Gogala je poročal, da je imel stari delavski svet 36 rednih in 4 izredne seje. Na svojih sejah je svet med drugimi razpravljal tudi o tarifni politiki podjetja, o investicijskih kreditih za izgradnjo stanovanj, obravnaval in sprejel pravilnik o delovnih odnosih ter sprejel tudi sklep o ustanovitvi obratne ambulante. Nadalje je obravnaval polletna poročila HTV za leto 1958, določil osnove za delitev čistega dohodka podjetja na osebne dohodke, potrdil zaključni račun za leto 1958 in 1959, potrdil investicijski

STANE RAZDRH

O B I Z V O L I T V I N O V E G A D E L A V S K E G A S V E T A I N U P R A V N E G A O D B O R A

Tako smo volili ...

program sredstev za finansiranje ter sprejel naslednje pravilnike: tarifni pravilnik, pravilnik o premijah in normah, pravilnik o ustanovitvi in poslovanju počitniškega doma, o delovnih razmerjih, o racionalizacijah, o higiensko tehnični zaščiti in požarni varnosti ter poslovnik vseh komisij delavskega sveta.

Tov. Gogala je tudi poudaril, da je stari delavski svet veliko pripomogel k sprejemanju sklepov, ki so bili v skladu s predpisi. Ob koncu se je zahvalil članom bivšega delavskega sveta za sodelovanje in pomoč.

Poročal je tudi stari predsednik upravnega odbora tov. Franc Kozina. Ta je med drugim dejal, da je prejšnji upravni odbor imel velike težave in veliko odgovornost, ki mu jo je nalagal delavski svet. Na svojih sejah je obravnaval zlasti tarifna vprašanja, sprejel je nekatere spremembe tekstnega dela tarifnega pravilnika itd. Obravnaval je tudi vprašanje investicij in predložil delavskemu svetu predlog o najemu investicijskega posojila za rekonstrukcijo velopenmatikarne, proizvodnje transportnih trakov in plošč za pod v višini 50 milijonov din, ostale stroške pa je krilo podjetje samo. Prav tako je upr. odbor predložil DS predlog o najemu kredita za obratna sredstva v višini 500 milijonov dinarjev s plačilnim rokom 20 let. Upravni odbor je temeljito obravnaval plan za leto 1960, ki znaša 6500 t. Še veliko je stvari, s katerimi se je bavil upravni odbor, vendar jih tukaj ne moremo omenjati.

Kakor je videti, sta bila delavski svet in upravni odbor močno delavna pri upravljanju in sta svoje delo opravljala s čutom odgovornosti in predanostjo, tako da sta v celoti opravila svoje poslanstvo pred kolektivom.

**Odločitev je težka!
Izvoliti je treba res najboljše**

Novi delavski svet pa je že imenoval komisije, katere bodo delale na raznih področjih dejavnosti v okviru delavskega sveta. Delavski svet je imenoval naslednje komisije:

Disciplinsko komisijo s 3 člani in 3 namestniki, komisijo za sprejem in odpust s 5 člani, tarifno komisijo s 7 člani, komisijo za higiensko tehnično varnost s 5 člani, gospodarsko finančno komisijo s 5 člani, komisijo za strekovno vzgojo kadrov in razdeljevanje štipendij s 3 člani, komisijo za racionalizacijo s 5 člani, komisijo za obračun po ekonomskih enotah s 7 člani, komisijo za zaščito invalidov s 5 člani in 5-člansko komisijo za prevzem in odpis osnovnih sredstev in drobnega inventarja.

Po sestavu teh komisij se jasno vidi, da bo delavski svet deloval v glavnem po komisijah, kar da čutiti, da bo delo delavskega sveta plodno in vsestransko. S sestavo komisij je zajamčena najširša dejavnost in je gotovo, da bi DS brez teh, vseh vprašanj ne mogel reševati.

LOJZE ZALAR

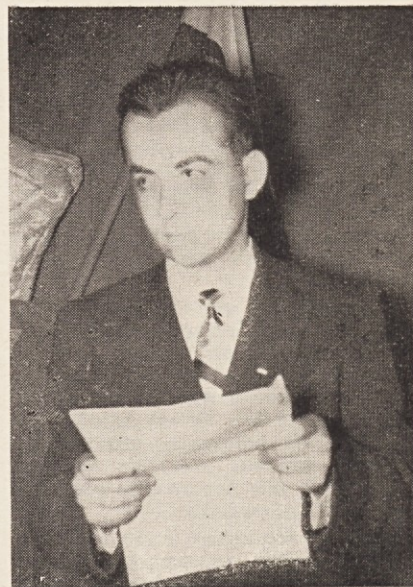
POLLETNA KONFERENCA MLADINSKE ORGANIZACIJE

Mladina tovarne »Sava« je 15. maja pregledala svoj polletni obračun. Tej konferenci so prisostvovali predstavniki mladine iz drugih kranijskih tovarn, kakor tudi zastopniki političnih organizacij naše tovarne.

Predsednik mladine je poudaril, da je konferenca v posebno važnem obdobju, ko celotna naša socialistična družba ugotavlja velik napredek naše industrije, kmetijstva, zdravstva itd. obdobju, ki je velikega pomena za naše delovno ljudstvo, saj praznujemo 10-letnico, odkar so delavci prevzeli tovarno v svoje roke. Mi, mladinci, smo lahko še posebno ponosni, ker živimo v kolektivu, ki je med prvimi v Sloveniji prevzel tovarno v samoupravljanje. V teh letih smo dosegli lepe uspehe.

V tovarno prihajajo novi stroji. Tovarna je v rekonstrukciji, ki jo moramo mi mladinci budno spremljati, da bomo lahko to, kar nam bodo dogradili, nekoč vodili naprej. Vložiti bomo morali veliko truda za nadaljnji razvoj podjetja.

Komite, ki je bil izvoljen na letni konferenci, se je zavedal svoje dolžnosti in jo tudi dobro opravil. V tem polletnem delu je bilo več športnih tekmovanj. Sprejeli smo 7 članov v PO našega podjetja. Ravno tako je naraslo tudi število članov v mladinski organizaciji od 85 na 110. V delavski svet je izvoljenih pet mladincev in eden v UO. Mladina je pomagala pri vseh gradnjah rekonstrukcije obrata II. Sodelovala je na vseh proslavah. V mladinsko delovno brigado

Predsednik mladinske organizacije
MARJAN PENES
med branjem poročila

smo dali osem mladincev, ti so v glavnem bili voditelji štaba ali namestniki.

KMP je opravil svojo dolžnost popolnoma. Letos praznuje klub petletnico obstoja. Tako ima dvojni praznik. V zadnjem času opazimo vse večjo aktivnost KMP v delavskem samoupravljanju. Mladi delavci se vse bolj zanimajo za delo kluba, kejer se seznanjajo z vsem, kar se tiče proizvodnje ali drugih zadev. To pa mladim ljudem mnogo pomeni predvsem tistim, ki na novo prihajajo v podjetje. S pridobljenim znanjem v klubih bodo kot bodoči člani DS, UO in odborov drugih organizacij precej lažje vodili te organe. V okviru kluba so bila predavanja o upravljanju. Predvajali smo 10 filmov, o proizvodnji, o varnosti pri delu ter o napredku industrije od leta 1945 naprej.

KMP je organiziral tudi ekskurzije in to v Litosroj, Špik in Iskro. Teh se je udeležilo toliko mladine, da bi jih morali organizirati po dvakrat. Za ogled tovarne »Tomoš« pa smo morali odkloniti obiske najmanj polovici mladine. Iz tega je razvidno, da si želi mladina čim več izletov. V letnem času pa nameravamo obiskati vse tovarne v Jugoslaviji, ki izdelujejo gumene izdelke. Za to strokovno ekskurzijo smo določili 15 udeležencev, ki so bili najbolj delavni v mladinski organizaciji v zadnjih petih letih.

Med KMP in starejšimi člani kolektiva so nastala večkrat trenja. Mladi delavci se čutijo čedalje bolj poklicani za upravljanje podjetja, kot tudi za upravljanje vseh drugih organizacij. Sodelujejo

že sedaj pri reševanju različnih vprašanj. Za vodstvo naše organizacije smo dali na seminarje nekaj članov. Če bo klub MP delal še skupno z drugimi organizacijami, ne samo z mladinsko organizacijo, bo ob koncu leta pokazal še večji uspeh.

Predsednik taborniške organizacije Peter Žonta je v poročilu opisal delo, ki so ga opravili in bodoče naloge, ki so si jih zadali.

Večina naših tabornikov živi v mestu. Kako naj se počuti tabornik - delavec, v tem od dima pokvarjenem ozračju, sredi neprenehoma naraščajočega prometa? Naj se zadovolji le s potjo v tovarno na delo in nazaj domov med zidove? Zato si ti mladi taborniki žele sprostitev, žele si v naravo, kar jim najbolj nudi taborniška organizacija, katere geslo je: »S naravo k novemu človeku!«

Na izletih in taborjenjih moramo taborniki razvijati tovarištvo in smisel za kolektivno življenje. Taborniki smo se udeležili udarniškega dela v obratu II. in napravili 130 ur. Udeležujemo se dela pod Joštom, kjer mislimo obnoviti dom. Tu je opravljeno že 200 ur. Poleg tega smo napravili 3 izlete, 8. maja pa smo se udeležili pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«. Za razvoj taborniške organizacije, za njeno delo se zahvaljujemo sindikalni podružnici naše tovarne in mladinski organizaciji. Ti dve organizaciji jim dajeta materialno in finančno pomoč. Taborniki žele, da bi se med njihove vrste vvrstili še drugi člani kolektiva.

Delovno predsedstvo med zasedanjem

Blagajniško poročilo je bilo v redu izvršeno. Prejeli smo od sindikalne podružnice 113.300 din in porabili od tega 104.780 din.

Po poročilih je bilo živo razpravljanje, katerega se je udeležil tudi direktor podjetja, ki je bil zadovoljen z delom in je organizaciji želel, da bi tudi nadalje tako delala.

Topliške šole in od križišča pri Grčarju do Kuma. Ob lepi cesti se dvigajo novi stanovanjski bloki, preurejene sodobne trgovine in lokali sploh, Zdravstveni dom in rudarska šola, nebotičnik in nov kulturno-prosvetni dom, ki mu v naši republiki ni enakega.

Vse to in še mnogo več prebivalci Zagorja s ponosom razkazujejo, kajti to je plod njihovega pridnega in neumornega dela. Presenetili so nas z lepo uspelo proslavo, z okrasitvijo Zagorja do Izlak oziroma do Trojan pa do zagorske postaje. Začudila pa nas je tudi ogromna množica gostov in domačih prebivalcev-okoličanov in rudarjev. Program je bil res izbran, saj so se na njem zvrstile rudarske godbe, pevski zbori, govor tov. Mihe Marinka in tov. Bregarja, prijetno pa so nas presenetili tudi mali pionirji.

Po programu smo si ogledali nov kulturni dom. Priznatj moram, da je smotrna in estetska ureditev prostora preseгла vse naše pričakovanje. Tudi rudarske toplice in počitniški dom smo si ogledali, nekateri pa so se še celo ojunčili ter preizkusili moč zdravilne vode, vendar pa jih je iz vode kaj kmalu pregnala nevihta.

Ko človek tako ogleduje velike uspehe in spremembe tega kraja, se nehote zamisli, kako je bilo v teh krajih pred 25 in več leti. Ker sem omenil še blatne in zamazane ceste, naj omenim še okajene stanovanjske hiše rudarjev, v katerih je bil po eden ali največ dva štedilnika na hodniku za celo nadstropje. Tako so na enem štedilniku gospodinje po tri, pet ali še celo več gospodinj, ter se drenjale s svojimi lonci za polento, ki je bila osnovna hrana rudarjem in njihovim družinam. Ob teh štedilnikih si videl zaskrbljene obraze mater. Kaj bo, če zmanjka polente? Takrat so delali rudarji po dva ali tri šhte na teden, pa tudi doraščajoča mladina ni imela perspektive za zaposlitev. Po cestah je tavalo na stotine brezposelnih.

OBISKALI SMO

PROLETARSKO ZAGORJE

Dne 22. maja je naša sindikalna podružnica organizirala izlet v Zagorje ob priliki otvoritve delavskega doma v rudarskem Zagorju.

Dobro razpoloženi smo se v jutranjih urah v nedeljo 22. maja odpeljali z domačim avtobusom skozi Ljubljano, Domžale, skozi prelepi Črni graben po novi asfaltni cesti trojanskega klanca.

Tudi kratko okrepčilo pri »Konšku« v Trojanah je pripomoglo k še boljši volji in razpoloženju med nami. Pod Gasparijevo sliko Križevega pota se je marsikateri poročeni možakar globoko zamislil. Vrh klanca nas je pozdravil šop državnih in proletarskih zastav, naznanjajoč, da slavi Zagorje danes in še naslednjih 10 dni svoj praznik — praznik dela in zmag, ki se je začel z otvoritvijo zares veličastnega in lepega delavskega doma, v katerem se bo duševno krepil in vzgajal mladi zagorski rod.

Od Izlak do Zagorja so nam z vseh gričkov pozdravljali novi domovi pridnih rudarjev, ki so si jih sami zgradili. Nova keramična tovarna v Izlakah je že tudi precejšnji del življenjskega standarda te lepe dolinice. Toplice in počitniški dom rudarjev dajejo novo lice in življenje temu kraju.

Z začudenjem smo ogledovali pogrezujoče se hribovje v okolici Zagorja, kot: Zagorski vrh in Vinski vrh nad Lokami. Ob tem pogledu smo se zamislili, kako je to mogoče, da tu v tej dolinici domuje človek, ki prestavlja gore. Pred 25. leti se je nad Zagorjem dvigal hrib Borovnik, danes pa je na istem mestu lepa ravnina, na kateri stojijo lepi stanovanjski bloki, kulturno-prosvetni dom Krasovec in cela naselja.

Zagorje, nekdaj malo skromno mestece pa je danes popolnoma spremenilo nekdanje lice. Včasih umazana in blatna cesta od Toplic preko Zagorja do postaje se je umaknila lepi asfaltirani cesti od Dolenje vasi do

Mezdna gibanja in štrajki rudarjev so bili nujni kot vsakdanja jed. Borili so se za poslednji lonec polente, gladovne stavke rudarjev v letih 1933/34, pa tudi še pozneje do razpada stare Jugoslavije, so grenak spomin Zagorjanov. Težka štiriletna revolucija in borba, ki so jo rudarji najbolj občutili na svojih plečih pa je dala globok pečat tej dolini.

Nemilo so občutili izkoriščanje starega buržuaznega reda, NOB pa jih je tako prevzela, da so se po osvoboditvi trdo zagrizli v delo, ker so se zavedali, da sedaj delajo za sebe, kar pa se je kmalu odražalo pri dvigavanju življenjskega standarda te rudarske doline. Vedno pa je bil njihov cilj zgraditi si nov lep kulturni dom, ki bo pričal še poznim rodovom o prizadevnosti in borbi njihovih prednikov v težkih, lahko rečemo, neenakih borbah za svobodo vseh napredno mislečih ljudi.

Hvaležni smo našim tovarišem rudarjem za prijetno presenečenje in pouk, kako je treba delati in ceniti pridobitve v skupnih borbah pri dosegu uspehov v korist nas vseh.

Naši sindikalni podružnici pa se s tem najlepše zahvaljujemo, da nam omogoča tako koristne izlete, ki bodo dali tudi nam pobudo za dviganje napredka in razvoja socializma ter za boljše življenje delovnih ljudi.

JANEZ GOVC

Tudi naš kolektiv je voščil

TOVARIŠU TITU

Prihod štafete v našo tovarno

Predsednik DS Franc Rakovec bere pozdravno pismo tov. Titu

V sredo, dne 18. maja, je več tisoč mladincev in mladink, članov množičnih organizacij ter delovnih kolektivov Gorenjske, pozdravilo štafeto palico, ki je kot simbol velike vdanosti predsedniku Titu in prirska čestitka za njegov letošnji jubilej prepotovala vso Jugoslavijo.

Seveda pa so obstojale tudi manjše, toda nič manj slovesne štafete, ki so tokrat imele nalogo, da obišejo delovne kolektive Gorenjske. Ena takih je obiskala tudi naš kolektiv, da nam izroči čestitke k 10-letnici delavskega samoupravljanja in da obenem ponese čestitke in pozdrave kolektiva našemu ljubljenu Maršalu. Štafeto je pozdravil predsednik DS tov. Franc Rakovec, ki je prečital pozdravno pismo delovnega kolektiva in dal obljubo, da bo tudi v bodoče krepko stopal po začrtani poti socializma in izrazil željo, da bi nas tovariš Tito še dolgo vodil v srečnejšo bodočnost.

KAKO SMO IZPOLNJEVALI PROIZVAJALNE NALOGE

Dinamika osnovnega plana za leto 1960 predvideva povečanje proizvodnje zaradi rekonstrukcije avtopnevmatikarne v polni kapaciteti šele v drugem polletju, medtem ko se za II. kvartal predvideva začetek poizkusne proizvodnje.

Če primerjamo proizvodnjo prvih 4 mesecev letošnjega leta z istim obdobjem preteklega leta, vidimo, da je letos proizvodnja na obstoječih strojih kapaciteta precej porasla, ter nam to pokaže naslednji pregled:

	Proizvodnja v kg		%
	1959	1960	
januar	405.407	447.856	110
februar	422.669	461.843	109
marec	459.565	516.539	112
april	452.406	560.898	123
skupaj	1.740.047	1.987.133	121

Kako pa poteka izvrševanje osnovnega in operativnega plana?

	Proizvodnja v kg	Osnovni plan v kg	Operativni plan v kg	% osnovnega plana	% operativnega plana
januar	447.856	429.361	430.373	104	104
februar	461.843	453.694	457.548	101	101
marec	516.536	508.495	510.581	101	101
april	560.898	568.069	602.184	98	93
skupaj	1.987.133	1.959.559	2.000.686	101	99

Iz gornjega pregleda je razvidno, da je bil osnovni plan dosežen v vseh mesecih, razen v aprilu, prav tako pa je bil izpolnjen tudi kumulativni osnovni plan prvih štirih mesecev. Skoraj isti rezultati so bili doseženi pri izpolnjevanju operativnega plana, razen v aprilu, ko je bil operativni plan precej višji od osnovnega.

Planirana je bila namreč že delna proizvodnja novih dimenzij na novih strojih, katera pa zaradi poizkusov in uvajanja še ni bila v celoti dosežena.

Iz naslednjega pregleda je razvidno izpolnjevanje operativnega plana posameznih enot:

Tek. št.	Ekonomska enota	% izpolnitve operativnega plana				
		januar	februar	marec	april	skupaj
1.	valjarna	107	121	124	122	119
2.	stiskarna	111	107	112	110	110
3.	gumiranje in lepila	110	101	79	121	99
4.	velepnemmatika	83	105	93	113	100
5.	brizgarna, cevarna, ročna konfekcija	101	112	107	118	111
6.	roto-cure preše	113	71	102	102	97
7.	prevleke	113	88	48	71	76
8.	avtopnevmatikarna	100	101	104	100	102

blemov, prav tako bomo tudi pri roto-cure preši izpad v februarju do konca polletja nadomestili. Prevleke ne

dosegajo plana zaradi izpada proizvodnje bandaž in pa zaradi proizvodnje manjših dimenzij in teže valjev. Pnevmatikarna, brez upoštevanja nove proizvodnje, dosega plan. Proizvodnja na novih strojih pa v aprilu zaradi osvajanja novih dimenzij in pa premeščanja delavcev ni dala še z operativnim planom predvidenih količin.

V zaključku lahko ugotovimo, da je dinamika proizvodnje v prvih štirih mesecih potekala v okviru postavljenega osnovnega plana ter da bo podjetje s sodelovanjem celotnega kolektiva izpolnilo postavljene planske naloge za prvo polletje.

ZAHVALA

Kolektivu tovarne »Sava« se iskreno zahvaljujem za šopek cvetja in darilo v znesku 5000 din, ki sem ga dobila ob letošnjem Dnevu žena. Prav presenetila me je ta vaša pozornost trenutno odsotni delavki.

Prav tako se zahvaljujem za 5000 din, poslanih ob rojstvu moje- ga otroka.

Ob tem vam želim mnogo uspehov pri uresničenju vaših načrtov. S tovariškim pozdravom

vaša delavka
ANICA VINDIŠ

Dne 12. maja 1960 se je v valjarni obrata II. v tretji izmeni teže poškodovale tov. Paušar Anton. Ponesrečeni je prevažal kavčuk do dvovaljev 400 × 1100 na masticiranje. Iz radovednosti je v trenutni odsotnosti masticerja to delo poizkusil opraviti sam. Ker ni bil več tega dela, je z voko segel med rego valjev, kateri so ga prijeli in mu poškodovali prsti desne roke, čeprav je v trenutku uporabil varnostno napravo za ustavljanje.

Navedeni primer nas resno opozarja, da ne smemo opuščati varnostnih predpisov, ki nam v tem primeru narakujejo: »Pri dvovaljih mora biti urejeno varovanje s prsnim vzvodom, tako da ni mogoče z roko doseči rege med valji; vsi dvovaljčniki pa morajo imeti učinkovite elektromagnetne zavore, tako da se pri vsakem posegu z roko v nevarno cono med valji s telesom prekine prsno varovanje (vzvod) ter se stroj takoj ustavi!«

Dne 4. maja 1960 ob 9.30 uri je nastal v poslopju oddelka pnevmatikarna na drugem šedu nadstrešja nad avtoklavom požar.

Komisija ugotavlja, da je prišlo do požara iz sledečega razloga:

Dva tovariša sta polagala cevovod za tlačno vodo od centrifugalne črpalke v črpalni postaji do avtoklava, stroja za izvlačenje ogrevnih duš in naprave za natiskanje obročev v bombirane avtoplašče. Cevovod je položen nad železobetonskimi horizontalnimi vezniki šedov, na mestu, kjer je prišlo do požara, pa prehaja cevovod skozi leseno konstrukcijo žleba šedne strehe. Za prehod sta odstranila omet in leseni opaž v premeru ca. 30 cm. Spoje cevi sta avtogeno varila, ravno tako z gorilnikom segrevala cevi za krivljenje. Iz zaščitnih razlogov sta imela poleg varilnega mesta posodo s cca 10 litrov vode, varilno mesto pa je bilo od odprtine v strehi cca 1 m oddaljeno.

ATZ

obveščča!

V špranji med opečno kritino strehe in heraklitno izolacijsko plastjo strehe je bil še od bivše tekstilne tovarne nasut tenek sloj bombažnega prahu, ki je bil zaradi razmeroma visoke temperature ostrešja popolnoma suh. V tem delu oddelka je namreč montiran avtoklav za vulkanizacijo avtoplaščev, ki močno segreva ozračje. Zaradi temperaturnih razlik med notranjimi prostori oddelka in zunanjim ozračjem je nastal skozi odprtino v ostrešju vlek, ki je potegnil iskre, ki nastajajo pri varenju, skozi odprtino med špranje v strehi. Bombažni prah se je v trenutku vnel, istočasno pa je začelo goriti tudi ostrešje.

Požar je uničil cca 20 m² šednega ostrešja, pri gašenju pa je bilo uničeno cca 120 m² zarezne strešne opeke. Komisija je ocenila škodo v znesku 250.000 din.

Navedeni primer nam zgovorno kaže, da ne smemo zanemarjati zaščitnih ukrepov, posebno pri varjenju. Na območju OLO Kranja je bilo v letošnjem letu kar 80 požarov — povzročenih zaradi varjenja.

SLAVKO ŠOLAR

Tudi ti lahko postaneš racionalizator!

V marcu in aprilu je komisija za racionalizacije prejela 14 novih predlogov. Štiri je osvojila kot racionalizacije, pet pa nagradila z osnovno nagrado za trud in prizadevanje, ki so ga pokazali člani kolektiva za izboljšave pri delu. Ostale predloge komisija še proučuje in bodo objavljeni v prihodnji številki.

Ze v prejšnji številki smo poročali, da sta **Drole Ivanka** in **Marko Marija** uvedli izboljšave pri vulkanizaciji zračnic od 1250 v januarju na 403 v mesecu februarju.

Za sam predlog sta predlagateljici prejeli vsaka po 500 din nagrade, dokončno rešitev pa je komisija takrat odložila za dva meseca, da bi ugotovi-

vila vse vzroke za tolikšno zmanjšanje škarta zaradi hrapavosti. Pri ponovnem obravnavanju je na podlagi podatkov tehnične kontrole bilo ugotovljeno, da je prav uvedba tega postopka povzročila zmanjšanje škarta, saj je bil uspeh v marcu in aprilu še mnogo večji. Število hrapavih zračnic je v marcu padlo na 247, v aprilu pa že na 165 kosov, čeprav je proizvodnja zračnic močno narasla.

Na ta način bo nastal precejšen prihranek na materialu in času.

Predlagateljici sta za predlog izboljšave dobili vsaka po 2.500 din v obliki akontacije na dokončni letni obračun prihranka.

Čestitamo k uspehu!

Pelci Jože, šef oddelka prevleke valjev je predlagal nov način čiščenja valjev z okroglo žično ščetko.

Po dosedanjem postopku so čistili valje pred konfekcijo ročno z žično ščetko, pri čemer se je zgubilo precej časa, valj pa ni bil tako očiščen, kot bi moral biti.

Po novem postopku bodo valje čistili avtomatsko na stari stružnici s tem, da se bo zamenjala brusilna plošča z žično okroglo ščetko.

Namesto v štirih urah bo delavec sedaj valj očistil v eni uri. S tem bo pridobljeno na času, zboljšala pa se bo tudi kvaliteta in varnost pri delu.

Za svoj predlog je predlagatelj že prejel akontacijo 2250 din, ostali del pa bo dobil ob obračunu prihranka.

Res dobrodošel predlog — čestitamo! **Salmič Rudi**, kvalificiran gumarski delavec je predlagal izdelavo naprave za lažje odpiranje in zapiranje termičnega kotla s pomočjo ročnega vzvoda. S tem bo precej olajšano delo in odpravljene zastoji. Za predlog je tov. Salmič prejel enkratno nagrado 3000 dinarjev!

Še naprej tako — čestitamo!

Gorjanc Jože, nekvalificiran gumarski delavec je predlagal, naj bi sedanje lesene letve pri vulkanizacijskem kotlu zamenjali s kovinskimi. Z uvedbo tega predloga bodo prihranjeni 3 m³ trdega lesa letno, hkrati pa bo odstranjena možnost, da bi leseni predmeti prišli med izdelke, ki se vulkanizirajo. Komisija mu je za predlog določila 3000 din akontacije na dokončni obračun prihranka.

Posnemanja vredno — čestitamo!

Čitalce našega lista bo verjetno zanimalo, kakšno je zanimanje in sodelovanje članov kolektiva pri izboljšavah dela. V enoletni mandatni dobi je komisija prejela 32 predlogov; od tega jih je 11 sprejela kot racionalizacije, 13 nagradila z osnovno nagrado zaradi prizadevanja za izboljšanje dela, odklonila pa je samo 2 predloga.

Na podlagi obračuna enoletnega prihranka sta dva predlagatelja dobila že dokončno izplačano nagrado v skupnem znesku 72.379 din.

V obliki akontacije za sprejetje racionalizatorske predloge, ki so že uvedeni ali se uvajajo v proizvodnji je bilo izplačanih 26.750 din. Za predloge, nagrajene z osnovno nagrado za prizadevanje pri izboljšavah je bilo izplačano 7000 din. Za vse prejete predloge v tem času pa je bilo skupno izplačanih 106.129 din.

Novo izvoljena komisija že prejema nove predloge in pričakuje od članov kolektiva še nadaljnje uspešno sodelovanje.

JANEZ LEVSTIK

MDB - šola mladih ljudi!

V naslednjem sestavku bi vas z nekaj besedami seznanil z delom in udeležbo naših mladincev na mladinskih delovnih akcijah.

Kot veste, obstojajo te akcije že vrsto let v naši državi. O delu in uspehih nam pričajo avtomobilske ceste, železnice, hidrocentrale, nove tovarne in še mnogo važnih objektov. Za vse to je bilo treba vložiti vse sile in mnogo truda, da smo dosegli take uspehe.

Ker je bila naša domovina po vojni razrušena, je bilo treba na novo zgraditi tovarne, domove, ceste, železnice

Tudi naša tovarna je poslala na te akcije v zadnjih 4 letih preko 60 mladincev. Nekaj od teh jih je sodelovalo v zveznih, nekaj v republiških in lokalnih akcijah. Od vseh udeležencev je bilo približno 45 % udarnikov, 50 % pohvaljenih in le 5 % je bilo takih, ki niso bili ne udarniki in ne pohvaljeni. Dejstvo je tudi, da je v ožjih vodstvih brigad precej naših mladincev, iz česar sledi, da imamo nekaj sposobnih mladincev, ki bi bili zmožni delati tudi v samoupravnih organih našega podjetja. Žal pa je gledanje nekaj članov

itd. Takrat pa je priskočila na pomoč mladina. Organizirali so mladinske delovne akcije. Število udeležencev na teh akcijah je iz leta v leto raslo. Mladina se je pri tem delu pokazala kot vreden naslednik naših borcev iz NOB. Za vloženi trud in požrtvovalnost pri delu, za dokazani patriotizem in velik doprinos v obnovi in socialistični izgraditvi naše domovine, je tov. Tito 3. marca 1953. leta odlikoval našo mladino z ordenom junaka socialističnega dela. Iz tega se vidi, kakšno stališče zavzema mladina v naši socialistični državi.

Čeprav je prva in osnovna naloga MDB, da pomagajo pri izgradnji naše domovine, naši voditelji niso pozabili tudi na pomen, ki ga imajo te akcije kot vzgojni faktor za vsakega mladince. V prostem času se prirejajo razna vzgojna, tehnična in politična predavanja, razni tečajji, kulturne prireditve, športna tekmovanja itd. Pri tem se mladina nauči mnogo koristnih stvari, katere so jim neobhodno potrebne pri nadaljnjem življenju. Šolska mladina pa se predvsem nauči spoštovati fizičnega dela.

podjetja čisto drugačno. Mnenja so, da gredo v brigado na dopust itd.

Tudi letos se je 8 naših mladincev prijavilo za sodelovanje na zvezni akciji na avtomobilski cesti. Od tega jih je bilo 5 v ožjih vodstvih brigad in le trije kot navadni brigadirji. Vsi pa so bili udarniki ali pohvaljeni. V tem podatku vidimo, da so tiste govorice, ki trdijo, da hodijo mladinci v brigade samo na dopust, neresnične.

V mesecu juliju in avgustu pa bo v Kranju lokalna akcija, katere se bodo udeležili mladinci in mladinke iz Ljubljane, Celja, Maribora, Murske Sobotice, Nove Gorice in Kranja. Od kranjskih šol bodo soledovale: TTS, ESS in gimnazija.

Naša tovarna bo verjetno pokrovitelj brigade, sestavljene iz dijakov TTS v Kranju. Ker manjka vodilnih kadrov za ožje vodstvo brigade, je Občinski komite LMS v Kranju zaprosil, da odobri uprava podjetja enemu mladincu, da se udeleži te akcije kot namestnik komandanta. Prav bi bilo, da se temu mladincu odobri, da bo lahko sodeloval v tej enomesečni lokalni delovni akciji pri graditvi stadiona v Kranju.

Največje priznanje brigadi je zastava Glavnega štaba

JOŽE RUGALE

OBISK V DRGANJIH SELIH

Predsednik ZB Silvo Vidic ob pozdravu

Kren Franc, prvoborec iz 41. leta, sprejema darila slučajno za svoj 66. rojstni dan

Letošnje leto je tovarniški aktiv Zveze borcev sklenil, da obiše za prvomajske praznike Drganja sela, malo, revno vasico, ki šteje komaj 44 hiš, eno naših najbolj znanih partizanskih vasi, blizu Vavte vasi na Dolenjskem.

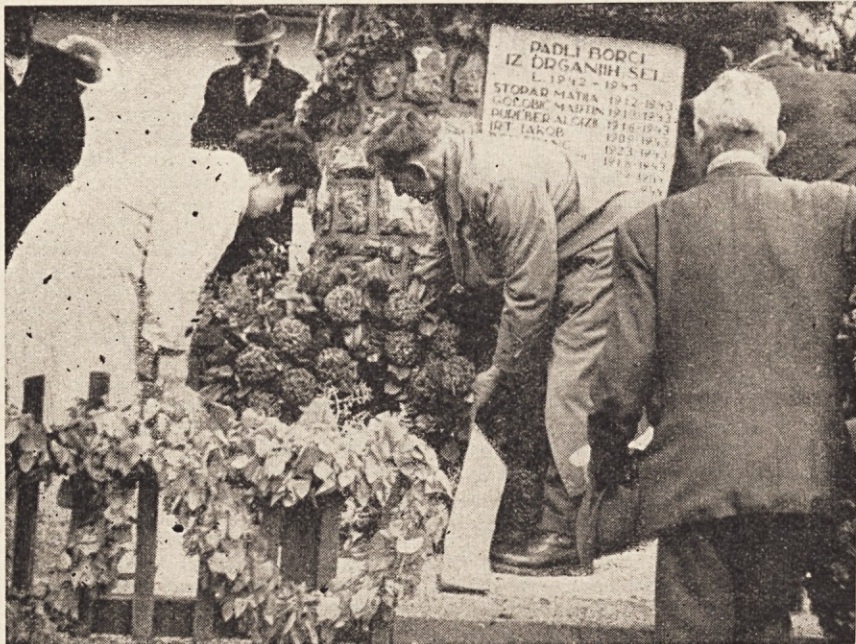
Za ta obisk se je aktiv temeljito pripravil. Skupaj s sindikalno podružnico in upravnimi organi tovarne je kupil televizijski radio sprejemnik kot darilo in priznanje tej vasi za njeno pomoč v narodnoosvobodilnem boju v času okupacije. Pripravil je tudi skromna darila, izdelke naše tovarne zaslužnim vaščanom, pionirje pa je ob-

daril z dežnimi plaščki. S temi darili obloženi smo se vozili proti Novemu mestu, kjer se nam je pridružil tov. Martin Pavlin, sekretar okrajnega odbora Novo mesto.

Ko smo v Straži prevozili most na Krki, nam je godba že v Vavti vasi zaigrala dobrodošlico. Po obnovljeni cesti, ki je še do nedavna bila slaba vaška pot, nas je Martin z našim avtobusom popeljal proti Drganjim selom. Nekje na sredi poti so nas pričakali trije motoristi, ki so nas spremljali do vas.i. Vhod v vas je bil okrašen z do-

Polaganje vencev na grob padlih borcev v Drganjih selih

brodošlico, ob kateri so nas pozdravili vaški pionirji z zastavicami.

Pri spomeniku padlih borcev se je zbralo precej vaščanov. Pa naj nadaljujem z besedami »Dolenjskega lista« z dne 12. maja, ki izhaja v Novem mestu. Svečanost opisuje takole:

»Zbrane, posebno pa Silva Vidica in Ivana Leskovca — predsednika in tajnika aktiva ZB »Sava«, Franca Koziro — predsednika upravnega odbora tovarne »Sava«, Martina Pavlina — sekretarja okrajnega odbora ZB Novo mesto, Erna Salija — podpredsednika občinskega ljudskega odbora Novo mesto in druge goste je pozdravil član Krajevnega odbora Ivan Pugelj. Boris Plantan, šolski upravitelj, je seznanil nato navzoče s komaj preteklimi dogodki, v Drganjih selih v borbi...

... leta 1941. Drganja sela in okoliške vasi obiskujejo aktivisti Ivanov, Gregor, Martin iz doline in drugi ter vzpodbujajo ljudi k upor. Petdeset borcev je dala ta mala vas in prav toliko jih je pomagalo v NOB. Revna Drganja sela niso dajala partizanom ne vem koliko živeža, toda vsak partizan se je počutil pri njih kot doma.

Gospodar ali gospodinja sta lačnega borca vedno povabila k mizi, mu prinesla žličo in skupaj so zajemali iz sklede, včasih tudi zadnje žgance. Partizani so se počutili tu kot doma, kot da so Drganjske mamice njihove matere... In med tem, ko so oni počivali, je staro in mlado stražilo na številnih poteh, ki vodijo v vas...

... in vendar:

— Kot žrtve ste padli v borbi za nas...

Na spomeniku sredi vasi je vklesanih šestnajst imen, šestnajst življenj je utrnila surova sila, šestnajst večinoma mladih fantov Drganjcev je padlo za nekaj lepega... Šestnajstim fantom tega, kar so dali, ne more nihče z ničemer povrniti. Vendar jih nismo pozabili. Vsa Drganja sela so lepo okrašena, njihov spomenik pa najlepše. Gostje iz Kranja so položili na spomenik dva venca. Tudi oni so se borili.

Nasmejani obrazi ob izmenjavi daril

Tudi žene so pripravile darilo

Za zaključek pa še izlet v Bazo 20 v Kočevskem Rogu

Sledilo je še več točk. Pevci iz Vavte vasi so zapeli nekaj lepih pesmi, godba je igrala, pionirji so recitirali, domačine pa je v imenu gostov iz Kranja pozdravil predsednik tovarniškega aktiva ZB Silvo Vidic.

Gostje so poskrbeli še za posebno presenečenje. Vasi so podarili televizijski sprejemnik, več domačinom, članom ZB pa praktična darila. Tudi vaščani so obdarili goste, seveda bolj skromno, a od srca.

Prijetno srečanje so zaključili s pristrčno zabavo. Naslednjega dne so si Kranjčani ogledali še Bazo 20 in Dolenjske Toplice.

Obiska dragih gostov, nekdanjih borcev — partizanov, v vasi ne bodo pozabili.

Tako piše »Dolenjski list«.

Ko je tov. Silvo izročal darila, smo opazili hvaležne poglede vaščanov, ki

so bili presenečeni, da so bili obdarjeni, saj tega niso pričakovali.

Po obdaritvi so se tudi drganjske žene zahvalile z darilom, s sledečim posvetilom:

»V borbi živeli, trpeli ste z nami; borili junaško se z ramo ob rami. Dergancev v svobodi nas niste 'zabili, z obiskom današnjim ste nas počastili! Dar peklonili ste nam bogat, hvaležne smo žene za ta Vam zaklad. Naj družji tesneje današnja proslava, Dergance nas z vami - s tovarno »Sava«.

Pa tudi možje Derganci so se nam oddolžili z malim, umetniško izdelanim sodčkom.

Po pogostitvi smo se pomešali z domačini in z njimi prijateljsko pokramljali, kakor da smo njihov rod in kri. Obnavljali smo spomine iz preteklih težkih dni še pozno v noč. Pogostili so nas res od srca, v vsem kar so imeli, saj so bili vedno pripravljene dati vse kar so imeli. Še in še so se zahvaljevali za darila vsak posebej, bili so hvaležni ter dejali, da ne bodo ta dan

nikoli pozabili. Seveda si žele obiskati našo tovarno, da spoznajo naš kolektiv na delovnih mestih, da bi nas še bolj razumeli.

Naslednji dan smo si ogledali Bazo 20 v Kočevskem Rogu in se ustavili v Dolenjskih Toplicah na Straži. S tem smo izpolnili postavljeni program z zavestjo, da smo storili nekaj dobrega.

Tako pristronega in prijetnega srečanja z bivšimi aktivisti in borci v Drganjih selih ne bomo pozabili in si želimo še več taknih srečanj.

SILVO MRAVLJE

Napredek v proizvodnji transportnih trakov

V zadnjih desetih letih sta nastali v Angliji dve pomembni spremembi v konstrukciji transportnih trakov, posebno za premogovnike. Vzrok prve je bilo spoznanje, ki je sledilo katastrofalnemu požaru v Cresswellskem premogovniku v Angliji v letu 1950 in nujno zahtevalo ognjevaren material za oblogo, ki bi nadomestil gorljivo gumo.

Kot rezultat raziskav na tem področju so razvili popolnoma ognjevaren trak, ki je danes obvezen v vseh angleških premogovnikih. Druga sprememba, ki je še v teku, je bil razvoj izboljšane konstrukcije ogrodja (vložkov), ki bi imelo večjo trdnost in daljšo življenjsko dobo. Uvajajo sintetična vlakna, kot so nylon, terylen, rajon, namesto bombaža, ki je bil doslej običajen material za ogrodje.

Potrebo po popolnoma preiskanih metodah podzemnega transporta so postavili že l. 1945 (Reid Committee). Na podlagi tega so začeli modernizirati podzemni transport, kar je imelo za posledico ogromen porast porabe transportnih trakov. Od leta 1948 se je skupna dolžina transportnih trakov v britanskih rudnikih povečala od 1400 na 4000 km. Te številke nam kažejo važnost razvoja transportnih trakov, ki so popolnoma ognjevarni in dajo najdaljšo življenjsko dobo po enoti stroškov.

Požar po nesreči v Cresswellskem premogovniku je nastal zaradi drgnjenja raztrganega transportnega traku ob ogrodje transporterja, kar je imelo za posledico razvijanje toplote. Požar se je hitro razširil vzdolž transportne proge, pri čemer je izgubilo življenje 80 rudarjev. Kasnejša preiskava po ostalih rudnikih je ugotovila, da transportni trakovi, ki se drgnejo in lahko povzročijo požar, niso redki, zaradi tega je nastala potreba po izdelavi ognjevarnih transportnih trakov.

Poizkusi, da bi dali obstoječemu materialu za transportne trakove, t. j. gumiju, ognjevarnost, so bili brezuspešni. Zato so osredotočili vse poizkuse na možnost uporabe negorljivih sintetičnih materialov, namesto gume. Preizkušali so več materialov

in pri tem ugotovili, da edino P. V. C. (polivinil klorid) najbolj odgovarja stroгим zahtevam. V začetku izdelave teh trakov je bil poudarek na njihovi popolni ognjevarnosti. Izdelani transportni trakovi so sicer odgovarjali tej zahtevi, toda v praksi so se obnesli slabše kot gumeni trakovi. Trakovi iz plastičnih snovi so namreč bolj drseli po pogonskih bobnih, kot gumeni trakovi, posledica tega pa je bilo nastajanje električnih nabojev. Tako so bili ti trakovi kljub svoji negorljivosti bolj nevarni kot gumeni.

Konstruirali so naprave, na katerih so lahko preizkušali posledice drsenja in ugotovili, da so električni naboji, ki so manjši kot 3000 V še v mejah varnega dela. V praksi pa so bili poznani trakovi, ki so proizvajali naboje do 12.000 V, torej 8000 V več, kot je potrebno za vžig metana. Statična elektrika se tvori namreč zaradi izločanja nabojev pri teku traku preko bobnov.

Zato so poizkušali napraviti trakove »antistatične«, to je sposobne, da raztrosijo naboje. V ta namen so obložili trakove z oblogo, ki je vsebovala aktivne saje in druga sredstva, ki so povečala prevodnost obloge. Ta problem sicer še ni popolnoma rešen, toda raziskave na tem področju v Dunlopovem raziskovalnem centru v Birminghamu so pokazale, da so nekateri dodatki bolj učinkoviti, kot drugi. Ta problem študirajo s pomočjo infrardečega spektrometra, X-žarkov in elektronskega mikroskopa. Doseženi rezultati bodo seveda vplivali tudi na razvoj trakov za ostala področja, ne samo za rudnike.

Nadaljnji razvoj je pokazal, da je možno občutno izboljšati mehanske lastnosti plastične obloge (obrabo, torzni koeficient itd.) s spremembo razmerja in vrst plastikatorjev, ki so primešani P. V. C. polimeru. Zato se je kvaliteta izdelanih trakov zelo zboljšala in so bile že leta 1957 lastnosti P. V. C. trakov iste, kot pri najboljših gumenih trakovih. Tako je bil premagani tudi problem drsenja in električnih isker. Zato je postalo jasno, da bi nadaljnje zboljšanje kvalitete zahtevalo bolj osredotočenje na

razvoj strukture orodja, kot pa materiala za oblogo.

Zato so bili uvedeni organizirani poizkusi v rudnikih, kot del preizkusnega sistema za trakove, posebna strokovna komisija nacionaliziranih angleških rudnikov pa je analizirala rezultate teh poizkusov. Te analize so pokazale, da obraba ni najvažnejši faktor, od katerega je odvisna življenjska doba traku, temveč poškodbe po naključju. Zlasti se je pri tem pokazala potreba po izboljšanju prečne trdnosti traku s povečanjem trdnosti votka v ogrodju traku.

Največji razvoj v uporabi sintetičnih vlaken za konstrukcijo ogrodja se je pričel pred približno štirimi leti. V tem času so preizkušali različne razvrstitve osnovnih in votkovih niti iz razpoložljivega materiala. Ta razvoj je še v teku in še ni bilo zbranih dovolj informacij, da bi lahko prišli do definitivnega zaključka o relativni vrednosti različnih prototipov.

Trakovi, ki vsebujejo sintetična vlakna, stanejo pogosto več, kot tisti, ki so izdelani izključno iz bombaža, toda so bolj ekonomični v obratovanju zaradi njihove večje odpornosti proti okvaram. Zato imajo daljšo življenjsko dobo, kar seveda odtehta večje nabavne stroške. Sintetično ogrodje je lahko tudi precej lažje kot bombažno, zaradi večje trdnosti sintetičnih vlaken.

Vendar pa ogrodje, izdelano iz samih sintetičnih vlaken, ni zadosti togo za svoj namen, kajti, da bi se izognili prekomerni upogljivosti ogrodja, je potrebna določena togost. Zato uporabljajo nylon, terylen ali rayon največkrat v kombinaciji z bombažem, včasih kot mešanico sintetičnih in bombažnih niti, včasih pa mešajo že sama vlakna. Pri tem pa moramo seveda upoštevati relativno ceno različnih vlaken.

Trdnejši trakovi, ki so sedaj na razpolago, kot rezultat tega razvoja in ki omogočajo prevzem večjih naporov, so omogočili projektiranje neprekinjenih transporterjev, ki imajo večje pogonske motorje, kot so jih imeli doslej.

Preden pa prevzemna komisija sprejme nov trak, je ta podvržen strogim prevzemnim preizkušnjam, pod precej težjimi pogoji, kot jim bo podvržen v rudniku. Te trakove preizkušajo namreč na odkopnih čelih v premogovnikih zaradi dejstva, da se največ trakov uporablja na stranskih transporterjih. Utemeljitev za to je namreč ta, da je način okvar, ki se pojavljajo v glavnem podoben v vseh primerih, toda večja stopnja pogostnosti okvar na odkopnih čelih nam omogoča, da napravimo analizo v krajšem času (šest mesecev).

Sedaj uvajajo načrt takozvanega »omejenega soglasja«, po katerem trakove nove konstrukcije in neobičajne trdnosti, ki so prestali sprejemne preizkušnje, nabavljajo najprej v omejenih količinah (recimo 15.000 m). Tako

lahko dobijo čimvečje izkušnje pod normalnimi pogoji, predno dajo za trak polno in neomejeno soglasje.

Te nove izvedbe trakov (v glavnem iz sintetičnih vlaken) so prešle sedaj začetno stopnjo razvoja in so nekateri izdelki že dobili omejeno soglasje. V naslednjih letih, ko bodo dobljene izkušnje o teh trakovih pod standardnimi delavnimi pogoji in dovolj dolgo časa, bodo dobili jasnejšo sliko, katera struktura ogrodja traku je bolj primerna za potrebe premogovne industrije.

Hiter napredek, ki je bil napravljen v zadnjih nekaj letih, je imel velik odmev v vseh ostalih področjih transporta tako, da je narasla kvaliteta vseh transportnih trakov kot rezultat razvoja v premogovni industriji Velike Britanije.

Zaključek: Pred leti so bili polivinilski trakovi še nepoznani, danes pa se uporabljajo v rudnikih že P. V. C. trakovi odlične kvalitete. Ta stopnja napredka je bila možna samo s sodelovanjem majhne skupine združenih proizvajalcev (kooperantov). Sodelovali so proizvajalci plastičnih mas, sintetičnih vlaken, tekstila, strojne opreme, proizvajalci trakov s svojimi laboratoriji in potrošniki trakov s svojo prevzemno komisijo. Samo na ta način je bilo možno v tako kratkem času temeljito raziskati vse faktorje in doseči takšen napredek. Nobena industrija se namreč ne more pravilno razvijati za zaprtimi vrati, temveč le v tesnem sodelovanju z dobavitelji materialov za proizvodnjo in potrošniki njenih izdelkov.

FRIDO KUSELJ

ŠTIRINAJST DNI V ZLATI PRAGI

V mesecu februarju smo trije iz naše tovarne odšli v ČSR. Poslani smo bili z namenom, da se spoznamo s načinom dela na novih konfekcijskih strojih, katere nam je dobavil Tehnoexport iz Prage. To podjetje nam je posredovalo 14-dnevno prakso v tovarni za avtomobilsko pnevmatiko v Pragi. Tovarna ima naziv Závod slovenského národního postání in je stara približno 25 let. Postavila jo je znana francoska firma za proizvodnjo pnevmatike Michelin.

Ob prihodu v tovarno nas je sprejel sekretar podjetja, ker je bil direktor odsoten. Sprejeli so nas prav pri srčno. Pogovorili smo se, od kod smo in čemu smo prišli. Za našo tovarno doslej niti vedeli niso. Mislili so, da smo iz Borova. Zanimalo jih je, kako delamo in koliko imamo od dela. Govorili smo o delavskem samoupravljanju, o socialnih vprašanjih, kako preživljamo dopuste itd. Neverjetno, mnogo bolj kot Slovenci, se Čehi navdušujejo za morje. Od te pisane družbe, ki se je nabrala okoli nas, je le sekretar preživel nekaj dni ob našem Jadranu že pred več leti. Vse dogodke in doživljanje ima še danes na dlani. Pri obilnih lončkih črne kave so nam ponudili svoje cigarete, sprejeli smo jih, toda v zameno za naše, ki so

PRAGA

njihovim kadilcem posebna slast. Tako smo se končno dogovorili, da lahko drugi dan pričnemo z delom.

Naslednji dan smo takoj ob prihodu v tovarno dobili inštruktorja za konfekcijo. Tudi konfekcijski stroj, ki je bil odrejen za našo prakso, je bil ob 10. uri razrešen planskih nalog. Dotlej smo si nekoliko ogledali njihove konfekcijske stroje, nakar smo pričeli z delom. Inštruktor nam je razkazal stroj in njegovo upravljanje. Pričel je s konfekcijo plašča 12.00-22. Delo mu je šlo lepo izpod rok. Po izgotovitvi prvega plašča nas je odvedel k varnostnemu tehniku, kjer smo se spoznali z varnostjo dela na teh strojih in o gibanju po tovarni. Drugi dan smo že ob 6. uri pričeli z delom, kakor tudi še ostalih nekaj dni. Upoštevati je treba, da je od odmerjenih 14 dni odpadlo na vožnjo in urejanje formalnosti v Pragi kar 4 dni.

Zvedeli smo že, da tovarna ni nova, kar se je dobro videlo v proizvodnih oddelkih. Večina strojev je še od tedaj, ko je bila tovarna zgrajena.

Novost so konfekcijski stroji SPD 3 ter najnovejši polavtomatski stroj SPD 4 kot prototip, kateri je bil tedaj v montaži. Vsa konfekcija od 11.00-20 navzdol se odvija še vedno na ravnih bobnih. Te konfekcije ne kaže podcenjevati, četudi je stara, razmeroma primitivna, pa gre delo vseeno hitro izpod rok.

Ostale oddelke smo si ogledali zadnji dan dela v tovarni, seveda na našo željo. Kaj posebnega ni bilo opaziti. Videli smo le, da je tovarna bila zgrajena za gumarsko industrijo. V ta namen je tudi tam, kjer zahteva proizvodni proces, temu primerna večnadstropna zgradba. S številom mikserjev, predgrevalnih dvovaljčnikov in prostorov niso štedili. Za vulkanizacijo pnevmatike uporabljajo nekaj baterij avtoklavov. Vulkanizacija je razmeroma krajša kot pri nas, ker imajo krožni obtok vode v ogrevalnih dušah. Ves notranji transport se odvija z ročnimi vozički. Delno je transport urejen z dvigali, kot n. pr. dovoz surovin v sestavljalnico, ki je v drugem nadstropju, prevoz bal gumira-

nega korda; mešalniki in predgrevalni dvovaljnički so povezani med seboj s podobnimi transporterji, kot so naši. Čas naše prakse je hitro minil, poslovniti se je bilo treba od pridobljenih znanj in znancev v tovarni, ki jih je bilo iz dneva v dan več.

Kaj pa mesto Praga? Prepričali smo se, da jo upravičeno imenujejo »Zlata Praga«. Kolikor nam je ob popoldnevnih čas dopuščal, smo njene znamenitosti tudi obiskali. Med njimi

smo videli zunanost Hradčanov, Razgledni stolp, od koder je razgled na panoramo Prage, Praško brano, znameniti Karlov most s stražarskim stolpom. Obiskali smo tudi Slovenski dom, Narodni divadlo, Narodni muzej in še mnogo drugih kulturnih in zgodovinskih spomenikov. Nič kaj prijetnosti ni nudila v tej letni dobi megla, kratki popoldnevi in sneg. Kljub temu pa nam bo Praga ostala v lepem spominu.

IVAN PINTAR

Počitniški dom in dopusti

Počitniška doma v Crikvenici in na Pokljuki sta pripravljena za sezono. Vsa dela v domovih so v končni fazi. Dom na Pokljuki bo odprt v mesecu juniju, ker je sezona na Gorenjskem en mesec pozneje kot ob morju. Sezona v Crikvenici se je začela 15. maja in so v prvih skupinah odšli na oddih tovariši, katere je poslal sindikat, ZB in to brezplačno. Letošnja sezona je organizirana tako, da se lahko koristi dopust v domovih 7 ali 14 dni. Avtobus v Crikvenico bo vozil vsako nedeljo, ker je med tednom zavzet s prevažanjem delavcev iz Vrhničke. Cene so enake v obeh domovih in to 280 dinarjev dnevno, tako da so glede plačila dostopne vsakemu članu kolektiva.

Namen počitniških domov je, da se delovni ljudje za časa letnega dopusta odpočijejo in razvedre. Prav posebno pa bo dopust dobrodošel zaposlenim ženam, katere imajo še manj prostega časa. Glavna pomanjkljivost v naših domovih nasploh je ta, da je v njih vse premalo družabnosti in premao kulturnega razvedrila. Tega vprašanja se bodo morali lotiti občinski sindikalni sveti na območju, kjer so kolektivi in sindikalni sveti ter društva Svobod in to z nastopi pevskih zborov, fizkulturnih skupin itd. Ti nastopi bi morali biti za več domov skupaj zaradi nižjih stroškov. Domovi brez kulturnega razvedrila ne bodo odigrali svoje vloge. Zaradi tega bo morala tudi naša sindikalna podružnica razmišljati, kako nuditi razvedrilo dopustnikom v domovih. Pomoč za kulturno razvedrilo naj bi dajala tudi kulturna društva v krajih, kjer domovi obstojajo in bo treba stopiti z njimi v stik.

Počitniške domove bi bilo treba izkoristiti v vsej zmožljivosti, posebno sedaj, ko se nudi možnost izkoriščanja vsakemu članu kolektiva po njegovem počutju. Tisti, katerim ugaja gorski zrak, naj gredo na Pokljuko, drugi pa k morju v Crikvenico. Tovariši, kateri ne bi mogli izkoristiti

dopusta v naših domovih, bodo dobili povpračilo na plačilo nad 280 dinarjev bodo na ta način lahko izkoristili dopust tudi v drugih domovih.

ANGELA ČIMŽAR

Kdo bi jih ji prisodil?

Te dni slavi 50. letnico tudi naša Angela Čimžar.

V razgovoru nam je pripovedovala, da se je rodila v Predosljah pri Kranju kot hčerka tesarja. Sedem otrok je bilo pri hiši. Zaradi pomanjkanja, ki je bilo v družini je že z 10. letom morala oditi od staršev in si samostojno zaslužiti svoj kruh. Trdo življenje za tako mlado dekletce. S težnjo po boljšem življenju je po šestih letih zapustila službo na kmetih, ko je dobila službo v kranjski »Puškarni«. Ker pa se je kasneje puškarna preselila v Užice je morala iskati zopet drugo službo. Službo je nastopila v »Vulkanu«, ki se je kasneje preimenoval v »Semperit« in po raznih peripetijah v današnjo »Savo«. Kot delavka je de-

lala na raznih delovnih mestih v proizvodnji, leta 1953 pa je bila odredjena v oddelek transport.

Vojna jo je zajela v sedanjem našem podjetju. Zaradi sodelovanja in simpatiziranja z NOV je bila v podjetju aretirana in odpeljana v kranjsko škofijo in je tam v bunkerju preživela težke dni. Po mučnih zaslišanjih in pretepanju je bila končno odpeljana v Begunje. Pravi, da je bilo prav srečno naključje, da je po šestih mesecih bila izpuščena in tako s polnimi upi pričakala težko pričakovano svobodo.

Pri nas obhaja meseca decembra 30. letnico neprekinjene zaposlitve, izvemži pripor med okupacijo.

PERSONALNE SPREMEMBE

Naše podjetje je v času od 1. aprila 1960 pa do 18. maja 1960 sprejelo 35 delavcev in uslužbencev. Ti so: Mikl Slavko, Oštir Filip, Vesel Jože, Lipanovič Nevica, Lesar Janez, Murcn Stanislav, Mikelj Franc, Juvanc Metka, Gerkman Janez, Pretnar Franc, Uranič Marko, Kralj Stanislava, Kalinšek Franc, Puhan Jožef, Miloloža Mato, Kranjc Marica, Erzar Štefan, Selak Franc, Vrhovnik Frančiška, Voršič Stane, Dimič Razin, Ferencšek Štefan, Tomažin Alojz, Sintič Miha, Kolar Ivanka, Antunovič Vinko, Kimovec Jurij, Pirc Ivan, Bergant Janez, Grbčič Božica, Antič

Marija, Kovačič Martina, Galjot Pavla, Trbanc Jožefa.

Vsem novim delavcem in uslužbencem želimo veliko uspehov na novem delovnem mestu.

V času od 4. marca 1960 pa do 18. maja 1960 je zapustilo naše podjetje 16 ljudi in to: Macur Franc, Koželj Jože, Noč Vinko, Sešek Bosiljka, Kristanc Jože, Oštir Filip, Štravs Vitomir, Vukelj Deda, Namestnik Franc, Sajovic Ivan, Mohorič Valentin, Weiss Janez, Zaplotnik Peter, Hančič Rudolf, Tividar Jože, Kunčič Franc.

Na tovarno ima lepe spomine, posebno sedaj, ko se vse tako lepo obnavlja in gradi ter nudi delovnemu človeku več dobrin kot pa so jih imeli v prejšnjih časih, ko so jih delodajalci še izkoriščali.

Kljub preživelim težkim dnevom in borbo za kruhom pa je naša Angela vedno vedra in nasmejana, tako da jo imamo prav vsi radi.

Zato ji k njeni 50. letnici želimo še mnogo let in sodelovanja v kolektivu!

Leta je niso upognila

18. junija 1960 bo praznovala 50-letnico rojstva delavka Julka Vrabc. Izhaja iz delavske — osemčlanske družine, katero je preživeljal le oče kot žagar s svojim skromnim zaslužkom, ki je bil za tako številno družino preskromen. Zato je morala Julka v rani mladosti zapu-

stiti dom. Odšla je iz Dovjega v Kranj, kjer živi še danes.

Pred vojno je bila zaposlena v Kranju v raznih manjših podjetjih. L. 1946 pa je vstopila v naše podjetje, kjer je zaposlena še danes. Zaposlena je že več let na delovnem mestu — priprava surovcev in kot kvalificirana delavka svoje delo opravlja z uspehom in čutom odgovornosti.

Po enem letu, ko je stopil na našo zemljo sovražnik — okupator in začel skupaj z domačimi izdajalci mučiti slovensko ljudstvo in ga preseljevati v tuj kraj — v kraj mučenja, lakote in trpljenja, je Julka kot veliko drugih naprednih žena stopila v stik s terenci in vse skozi organizirano sodelovala v NOB, kar se imenovani šteje tudi v delovno dobo.

Kljub petdesetim se jubilančka počuti čilo, čeprav jo poleg dela v tovarni čaka doma še vse ostalo gospodinjstvo.

K njeni 50-letnici ji vsi iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih in srečnih let med sodelavci v kolektivu, posebno pa v krogu svoje družine.

Še ena jubilančka

družine, katera je štela kar 15 članov. Družino je moral preživljati sam oče, saj pri tako številni družini mati ni mogla v službo.

Ko je bilo Ivanki 16 let, je morala od doma »s trebuhom za kruhom«. Služila je po kmetih in si s tem zaslužila vsakdanji kruh s trdim delom od jutra do pozne noči.

Ko je okupator prodril v naše kraje, se je tudi ona, kakor njeni 4 bratje, borila proti njemu, saj je dobro vedela, čemu je sovražila naše zatiralce. Ubili so ji namreč brata.

Od 20. 5. 1948 je zaposlena v našem podjetju, in sicer na delovnem mestu povijanja žičnih jeder v oddelku pnevmatikarne.

Naši jubilančki želimo še mnogo, mnogo zdravih, srečnih in zadovoljnih let v krogu njenih sodelavcev, kakor tudi njenih dragih.

Dne 8. 6. 1960 je praznovala svojo 50-letnico rojstva tovarišica KRŽIŠNIK IVANKA. Imenovana izhaja iz delavske

JANKO BAJDE

MED VRATARJI

Ko smo vprašali pomožnega vratarja tov. Petriča Ivanā, ki sicer vestno opravlja svojo službo — ima pa smisel za humor, kako mu je kaj všeč sedanje mesto, nam je takole odgovoril:

Po pravici povedano, zadovoljen sem. Sicer je precej tekanja sem ter tja, pa

tudi do neprilik in hude krvi pride večkrat, ker so ljudje včasih nedisciplinirani in bi te hotel »okrog prinašat«, vendar se večkrat tudi od srca nasmemo.

Pred kratkim se je oglasil pri vratarnici italijanski trgovski potnik z željo, da bi govoril s tov. inž. Turzanskim.

Odgovoril sem mu po italijansko. Pospremil sem ga tudi do tov. inženirja. Ko sva se med potjo menila o različnem podnebnju v Milanu in Kranju, me je vprašal, kako to, da kot vratar znam tudi italijanski jezik. Odgovoril sem mu, da mora pri nas znati vsak vratar tri jezike. »Pri nas v Italiji,« pravi začuden, »vratar še svojega jezika ne zna dobro.«

Se bolj pa je bil začuden, ko ga je na povratku tov. Savli tudi v italijansčini vprašal za podpisano dovolilnico.

»Ko se vrnem v Italijo, bom povedal našim, kako vsestransko v Jugoslaviji napredujete,« je rekel in se zadovoljen poslovil.

Prof. STANKO BUNC

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V KRANJU

vabi vse delovne ljudi,
da jo obiščejo

Knjižnica ima namen, da daje v roke knjigo in revijo vsakomur, ki jo potrebuje za študij, za širjenje in poglobljanje svojega splošnega in strokovnega znanja, za pomoč pri svojem poklicnem delu, pa tudi za lastno ustvarjalno delo.

Odprta je vsak delovni dan nepretrgoma od 7. ure zjutraj do 18. ure zvečer, tako da je na razpolago tudi tistim interesentom, ki so dopoldne v službi.

Ima udobno, svetlo in toplo čitalnico. Tam vam dežurni knjižničar postreže, kar želite. V čitalnici so na razpolago vse slovenske knjige in časopisi, pa tudi mnogo inozemskih. Tam so na izbiro slovarji, velike in male enciklopedije, med njimi tudi vsi zvezki nove jugoslovanske enciklopedije.

Tu se najdejo številni priročniki za najrazličnejše stroke. Za specialiste so na voljo specialni slovarji in strokovne knjige.

Dobite pa tudi dela za vsakdanjo uporabo. Če si nameravate opremiti novo stanovanje, oglejte si poprej naše zbirke in revije o sodobnem stanovanju.

Če potrebujete pravnega pouka o tem ali onem vprašanju, tako glede dela in pravice do plačila, pokojnine, stanovanja itd., vam bodo s predpisi in zakoni postregli uslužbenci knjižničarji.

Take in podobne stvari in še marsikaj drugega vam nudi naša knjižnica, zato ne pozabite in jo čimprej obiščite. Ko jo boste enkrat obiskali, boste postali njen stalni obiskovalec.

Š P O Š P T O Š P T O R T

VLADO VLAH

Š P O R T
med MLADINO SAVE

K • E • G • L • J • A • N • J • E

AVGUST POTUŠEK

Kegljači so za prvomajske praznike imeli polne roke dela

V počastitev »Praznika dela 1. maja« je naša sindikalna podružnica izvedla v organizaciji svojega Kegljaškega krožka dvoje tekmovanj v kegljanju. Članj Kegljaškega krožka so tekmovali v 100 lučajih mešano, ostali člani kolektiva pa v 50 lučajih.

Registriranih kegljačev je nastopilo 14 in jih je kar 8 doseglo prav dobre rezultate: 1. Nejko Toplak 397 podrtih kegljev, Vinko Žagar 396, Marijan Grašič 387, Avgust Potušek 386, Miro Ambrožič 381, Jože Reš 374, Ivan Beguš 373, Roman Vrhovnik 372. Ostali so bili nekoliko slabši. Iz rezultatov se vidi, da so se temeljito spopadli med seboj. Če bi tako temeljito obračunavali tudi z nastropniki pri rednih mesečnih tekmovanjih kranjskih podjetij in ljudskih organizacij, potem bi naši verjetno stali na čelu prvenstvene lestvice.

Prav prijetno razpoloženje je vladalo na tekmovanju ostalih članov našega kolektiva. Ti so se med seboj pomerili v kegljanju na 50 lučajev mešano (25 na polno in 25 na čiščenje). Nastopilo jih je 22. Dobro so se odrezali: 1. Alojz Zalar 18 kegljev (zelo dobro — pri aktivnih kegljačih bi se uvrstil na 6. mesto), 2. Andrej Jerič 174, 3. Jože Gornik 173, 4. Nace Naglič 172, 5. Andrej Srebrnjak 167, 6. Ivan Kern 163, 7. Peter Mali 163, 8. Ciril Oman 161, 9. Alojz Rekar 153, 10. Jože Nograšek 153, 11. Jože Kalan 152. — Ostali tovariši so bili stoječim kegljem malo manj nevarni.

Tudi Obč. sindikalni svet Kranj je razpisal v počastitev mednarodnega praznika 1. maja in 10-letnice delavskega upravljanja ekipno kegljaško tekmovanje med sindikalnimi podružnicami za pokal Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Nastopilo je 10 ekip, sestavljalo jih je 6 tekmovalcev, ki so tekmovali vsak po 100 lučajev mešano.

Rezultati: 1. Iskra 2347 podrtih kegljev, 2. Elektro-Kranj 2305, Sava 2244, 4. Inteks 2230, 5. Tiskanina 2102 itd. — Med našimi so se najbolj izkazali tov. Miro Ambrožič 425 kegljev, Avgust Potušek 405 in Nejko Toplak 392 kegljev. Ostali so bili nekoliko slabši.

V prvenstvenem krožkovnem tekmovanju za mesec april je naš Kegljaški krožek s 354 podrtimi keglji zavzel 3. mesto. V majski tekmi je bila pa prava polomija, saj je namesto 10-nastopila samo 7-članska vrsta. Na telefonično posredovanje je sredi tekmovanja prišel na pomoč iz obrata II. še osmi tekmovalc. Tako okrnjena vrsta je dosegla razmeroma dober rezultat 280 kegljev, kar pa je zadostovalo samo za 8. mesto med 11 ekipami. Manjkajoči tekmovalci so bili namreč ta dan zaposleni v popoldanski izmeni.

Menimo, da to ni dobro in ni prav. Kolikor so bili prizadeti tovariši pripravljani že vnaprej nadomestiti izgubljene ure, oziroma si poiskati zameno za svoje delovno mesto, bi morali biti tudi vodje oddelkov in mojstri toliko uvidevni in tem tovarišem dovoliti dve uri izhoda iz obrata. Brez reda in discipline ni uspeha ne pri sportu ne pri delu!

*Sodelujte
v
tovarniškem
glasilu!*

Polletna konferenca MO je pokazala dobre in slabe strani dejavnosti mladincev na vseh področjih. Vsekakor je bilo opaziti zlasti na športnem polju precejšen napredek in to v kvaliteti, kakor tudi v množičnosti posameznih panog. Največja ovira za še uspešnejši in hitrejši razvoj in udejstvovanje je na vsak način v pomanjkanju prostorov, predvsem raznih igrišč. Z izgradnjo mestnega stadiona pa bo tudi ta vrzel izpolnjena.

Kljub temu gojimo pet panog športa, s katerimi se udeležujemo skoro vseh tekmovanj. To so: odbojka, rokomet, streljanje, namizni tenis in šah.

Rokomet še vedno zavzema najvidnejše mesto. Pristašev za ta šport je vedno več. Zaradi tega smo ustanovili tudi pionirsko ekipo, ki zelo dobro tekmuje in je na prvem mestu prvenstvene lestvice. Vsi igralci so učenci osemletke »Staneta Zagarja«. Verjetno bodo prvi, zato bodo šli na slovensko prvenstvo, ki bo na koncu tega meseca v Ljubljani.

Tudi odbojka je zelo priljubljena panoga športa. Toda žal ni na Gorenjskem lige, kjer bi lahko tekmovali. Zamisel za izgradnjo odbojkarškega igrišča pri blokkih v Stražišču bi vsekakor to pospešila.

Najbolj razširjen šport med člani kolektiva je streljanje. Imamo tudi dobre strelce, ki nas na raznih tekmovanjih zastopajo zelo dobro in še marsikaj obetajo.

Tudi šah se je v zadnjem času precej poživil. Udeležujemo se skoraj vseh razpisanih tekmovanj. Pozna pa se, da nastopa sezona ostalih športov, ki pozimi pridejo do izraza, zaradi česar šah sedaj nekoliko zaostaja.

Namizni tenis pa zaradi pomanjkanja prostorov čisto počiva.

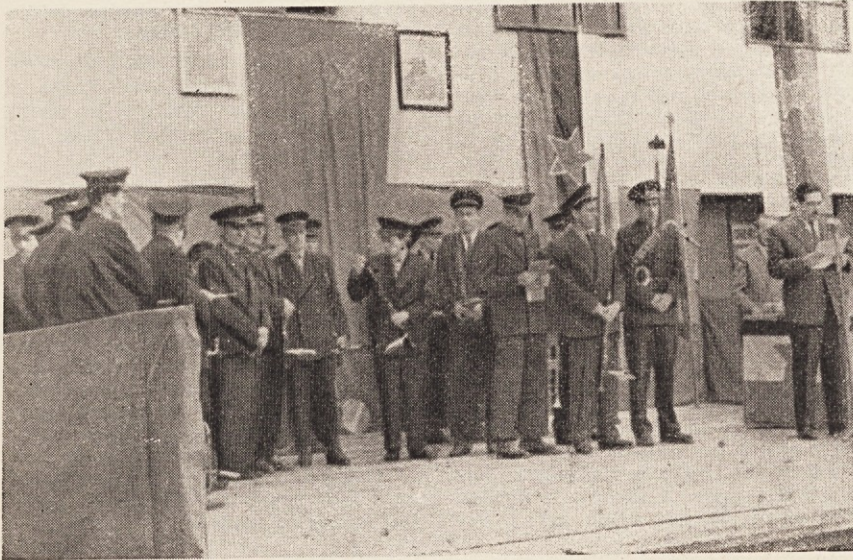
Rezultati, ki smo jih dosegli na množičnem tekmovanju, ki ga je razpisala sindikalna podružnica tovarne žSava, pa so takle:

odbojka:	2. mesto
streljanje:	3. mesto
šah:	5. mesto
rokomet:	8. mesto

namizni tenis: izpadli iz kvalifikacije

Zelimo, da bi čim več mladincev sodelovalo v športnih panogah. Našli bodo razvedrilo in dober pogoj za zdrav razvoj, ki je potreben vsakemu človeku!

PROSLAVA 1. MAJA

Tov. direktor Drago Dolinšek
čestita vsem delovnim ljudem

Tov. Gruber objavlja
rezultate športnih tekmovanj

U SLIKI IN BESEDI

Tudi najmlajši so prišli,
da nam čestitajo k 1. maju
in zaželijo obilo uspehov

Tako smo se zbrali...

NEKAJ O NAŠI PREHRANI

O zdravi prehrani vemo zelo malo, zato delamo večkrat velike napake, ki imajo za naše zdravje hude posledice.

Pri nas velja še vedno mišljenje, da so pri prehrani važne le zadostne količine, ki nam dajejo občutek sitosti, ne pa tudi kakovost, to je, sestava prehrane. Vsak človek ve, da povzroča dolgotrajna lakota razne bolezni, ne ve pa, da je človek lahko vedno sit, pa kljub temu zbolí, ker v njegovi prehrani primanjkuje te ali one snovi. Če bi človek občutil pomanjkanje raznih snovi v prehrani tako hitro, kot občuti lakoto, bi si ljudje z lahkoto in brez posebnega znanja sami uredili pravilno prehrano. Ker pa se pokažejo posledice zaradi pomanjkanja posameznih snovi kljub zadostni prehrani mnogo kasneje, marsikdo ne verjame, da je za človekovo zdravje važna pravilna sestava dnevne prehrane. Občutek lakote je največkrat edini regulator, ki urejuje prehrano, uživamo najraje več tistih snovi, ki nam ta občutek najhitreje odstranijo, t. j. kruh in maščoba. Pozabljamo pa pri tem, da potrebuje naše telo tudi druge snovi, brez katerih ne more dalj časa pravilno delovati. Te snovi

so predvsem v mleku, mlečnih izdelkih ter sadju in zelenjavi.

Zelo pereče je to vprašanje pri naših delavcih in delavkah, ki vstajajo zgodaj, hodijo daleč na delo in ostajajo v tovarni v času kosila. Ko se vrnejo domov, pa predvsem žene gospodinje in opravljajo vrsto drobnih del, potrebnih za nego in vzgojo otrok. Zato mora še posebno taka žena paziti na to, da se pravilno hrani, drugače bo namreč zgodaj ostarela, onemogla, bo vedno utrujena, postala bo neodporna proti raznim boleznim in tudi njena življenjska doba bo brez dvoma krajša, kot bi bila sicer.

Kako naj naš delavec in delavka uredita prehrano, da si ohranita zdravje? Zajtrk bi moral biti močnejši, kot je po navadi. Če pa v zgodnjih jutranjih urah nimamo zato dovolj teka, popijmo vsaj skodelico toplega mleka, s seboj pa vzemimo krepko malico, ki naj vsebuje poleg kruha, sira ali mesnih izdelkov še sadje. Nikakor ni pravilno, da je prvi obrok šele ob 9. uri in da vsebuje le kruh, večji obrok pa uživamo šele, ko pridemo domov. Tako je največkrat kosilo tuđ večerja. V tovarni je uveden topli obrok, ki vsaj delno zadosti po-

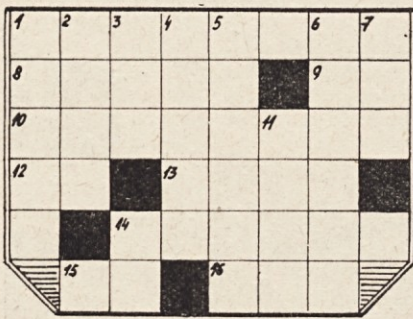
trebi telesa po pravilni prehrani, zato ga vsem toplo priporočamo. Ugotovljeno je namreč, da imajo tisti, ki se poslužujejo toplega obroka tudi zvečer, boljši tek. Poleg teh navedenih obrokov prehrane, pa je nujno, da uživamo dnevno tudi neke količine sadja in zelenjave, kar ugodno deluje na splošno počutje človeka.

Iz vsega tega vidimo torej, da mora biti v dnevni prehrani poleg kruha in močnatih jedí ter maščobe in mesa, tudi še mleko in mlečni izdelki ter sadje in zelenjava.

Če se bomo hranili tako, bomo že v kratkem času občutili, da živí ne uživamo samo zato, da smo siti, da delamo, da vzdržujemo stalno telesno toploto in da ohranimo delovanje raznih organov našega telesa, temveč tudi zato, da dobimo s hrano zaščitne snovi (predvsem s sadjem in zelenjavo), ki nas ščitijo pred raznimi boleznimi in nam dajejo obenem občutek zadovoljstva. Kaj kmalu bodo prenehali razni glavoboli, občutek utrujenosti, uredila se bo prebava, če nam je doslej delala težave. Izdatek, ki se bo s tako hrano sicer nekoliko povečal, bo bogato poplačan.

Za smeh

Križanka

Vodoravno: 1. potujoča družba v puščavi; 8. glasbena dela; 9. angleška kratica, ki pomeni »v redu, dobro«; 10. pevec z visokim glasom; 12. pijača starih Slovanov; 13. ubija; 14. država v Srednji Ameriki; 15. skrajni del celine; 16. če.

Navpično: 1. mesto v Črni gori; 2. poziv; 3. reka v Franciji; 4. okus, vonj; 5. mesto v Italiji; 6. imamo na sebi; 7. poslovni spis; 11. država na Bližnjem vzhodu; 14. začetnici imena pisatelja prve slovenske knjige.

Kako, Janez, tudi ti v sivi halji pri kalandru?

O, seveda, saj sem kontrolor!
Potem se sedaj kalander vrtil zaradi kontrole?!

Kadar nam »talajo«
ješprenjček rižoto s salato

Samopostrežba
Kam neseš velozračnico?

Storilnost dela

Glasilo delovnega kolektiva tovarne gumi-
mijevih izdelkov »Sava« Kranj. — Izdaja
uprava podjetja. Ureja redakcijski odbor.
— Glavni in odgovorni urednik **Marko
Štuhec**. — Tehnični urednik **Dušan Rebolj**.
— Uredniki rubrik: **Ing. Drago Smodiš,**
Slavko Šolar, Štefan Gruber, Franc Pri-
slan ml., Tine Klemenčič, Marijan Peneš
in Ivan Pintar. — Glasilo izhaja vsak
drugi mesec. — Tiska ČP »Gorenjski
tisk« v Kranju. Naklada 1.300 izvodov.

